

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

Dominica III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

PRIMA PARS DE
MISERIA HOMI-
NIS.

DOMINICA II.

QVÆSTIO III.

Vnde tuam miseriam cogno-
scis?

RESP. Ex lege Dei.
a Rom. 3. 10. Rom. 7. 7.

QVÆSTIO IV.

Quid à nobis postulat lex Dei?

RESP. Id nos docet Christus
lummatim Mat. 2. 2. *Diliges Dominum
Deum tuum, ex toto corde tuo, ex totâ a-
nimâ tuâ: ex totâ † mente tua, & ex o-
mnibus viribus tuis Hoc * est primum &
maximum mandatum. Secundum au-
tem simile est huic: Diliges proximum
tuum, sicut te ipsum. Ab istis duobus man-
datis tota lex pendet & propheta.*

Matth. 22. v. 37. item Marc. 12. 30. Luc.
10. 27.

QVÆSTIO V.

Num hac omnia perfecte seruare
potes?

RESP. † Maxime, a cum Deo. Na-
tura enim, licet vitia a, fauente gratiâ
propensus sum ad * amorem b Dei &
proximi. c

a Jerem. 13. 21. Rom. 3. 12. b Rom. 8. 7. c
Gal. 5. 19. 20. Tit. 3. 3.

a Jerem. 13. 28. *Si mutare potest et hiops pel-
lem suam, aut pardus varietates suas: & vos potes-
tis benefacere, cum didiceritis malum. Rom.
3. 12. Omnes declinauerunt, simul inutiles facti;
non est qui faciat bonum, non est vsque ad vnum.*

RESP. a Non quidem id ex natura; sed
ex gratia Dei possumus: Nam naturâ de-
clinauimus omnes & origine.

b Rom. 8. 7. *Quoniam sapientia carnis ini-
mica est Deo: legi enim Dei non est subiecta, nec e-
am potest.*

b Sapientia carnis est Concupiscentia in
actu secundo, non primo. Nam in se bona
est; ad vsam, indifferens: in vsu, bona vel
mala, pro voluntate. Mala in actu est con-
traria legi; & sic factum infectum fieri ne-
quit. Item. Quod est Naturale non est ipsa
Natura. At peccatum est contra naturam.
Item; Natura inclinatur, non Necessita-
mur, ad malum. Item: Nos amare Deum
naturale est: Et ex natura quodque amat
sui simile; homo hominem. Blasphematur
igitur hic Auctorem Naturæ Catechismus.

c Gal. 5. 19. 20. *Manifesta sunt autem opera
carnis: qua sunt fornicatio, immunditia, impu-
dicitia, luxuria, idolorum seruitus, veneficia, ini-
micitia, contentiones, amulationes, ira, rixa, dif-
fensiones, secta &c. Tit. 3. 3. Erasmus enim aliquan-
do & nos insipientes, increduli, errantes, seruien-
tes desiderijs & voluptatibus varijs, in malicia &
inuidia agentes, odibiles, odientes inuicem.*

c Et ea sunt voluntatis cuiusque liberae;
non necessitatis naturalis. |

DOMINICA III.

QVÆSTIO VI.

Num ergo Deus hominem ita prauum &
peruersum condidit?

RESP. Nequaquam. Imo vero
bonum a, & ad imaginem sui b, con-
didit eum, hoc est, vera iustitia &

Pp 2 fan-

† cogita-
tione.
c istud

† Mini-
me.
s odium

sanctitate præditum; vt Deū creatorem suum rectè per fidem cognosceret, ex animo diligeret, cum eo beatus in æternum viueret, idque ad eum laudandum & celebrandum^d.

^a Gen. 1, 31. ^b Gen. 1, 27. ^c Ephes. 4, 24. ^d Prou. 16. 4.

QVÆSTIO VII.

Vnde igitur existit hæc natura humana prauitas?

RESP. Ex lapsu & inobedientia primorum parentum, Adami & Eua^a: hinc natura nostra ita est de-
† peccatis
prauata, vt omnes in † originali peccato concipiamur & nascamur^b, peccati fomitem nobiscum perseueraturum ferentes.

^a Ro. 5. 12. ^b Gen. 30. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Gen. 5. 3. Pl. 51. 7. Ioh. 3. 6.

QVÆSTIO VII.

^a Rom. 5. 12. Sicut per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit: in quo omnes peccauerunt.

RESP. ^a De Originali; non de actuali, prauitate loquitur, vt eaque lequentur. Calvinista autem intendit hęc suadere, Ipsam Concupiscentiam omnibus in hærentem esse peccatum quæ Originale, quæ Actuale, quod falsum.

^b Gen. 30. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Cernens autem Rachel, quod infœcunda esset, inuidit Sorori suæ, & ait marito suo: Da mihi liberos, alioquin moriar. Cui iratus respondit Iacob: Num pro Deo ego sum, qui priuauit te fructu ventris tui? At illa: Habeo, inquit, famulam Balam, ingredere ad illam, & pariat super genua mea, & habeam ex illa filios.

Deditque illi Balam in coniugium: quæ, ingresso ad se viro, concepit & peperit filium, Dixitque Rachel, iudicauit mihi Dominus, & exaudiuit vocem meam, dans mihi filium: & idcirco appellauit nomen eius Dan. Rursumque Balam concipiens peperit alterum. Gen. 5. 3. Vixit autem Adam centum triginta annis & genuit ad imaginem & similitudinem suam, naturalem, non moralem, Vocauitque nomen eius Seth. Pl. 51. 7. Propterea Deus destruet te in finem: Ob malitiam actualem gentis, non naturæ vniuersæ: Euellet te & migrabit te de tabernaculo tuo, & radicem tuam de terra viuentium. Ioan. 3. 6. Quod natum est ex carne caro est: Infecta peccato Originali.

^b De actuali exempla sunt facti & personæ, non naturæ ac generis vniuersi.

QVÆSTIO VIII.

An vero a deo corrupti sumus, vt ad benè agendum prorsus non simus idonei, & ad omne vitium proclues?

RESP. † Minime^a Prasertim si per † Centenif
Spiritus Sanctum regeneremur^b in Baptismo vel Exhomolog. st.

^a Rom. 7. 18. 2. Cor. 3. 5. Gen. 8. 21. Iob. 15. 16. ^b Ioh. 5. 5.

Dicit, nisi per Spiritum S. regeneremur: Quia lauacrum aquæ negant Calvinista esse necessarium necessitate mediæ & præcepti.

^a Rom. 7. v. 18. Scio enim quia non habitat in me, hoc est, in carne mea bonum. Nam velle adiacet mihi; perficere autem bonum, non inuenio. 2. Cor. 3. 5. Non quod sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed si sufficientia nostra ex Deo est. Gen. 8. 21. Nequaquam vltima ledicam terræ propter homines. Sensus enim & cogitatio humani cordis in malum: prona sunt ab adolescentia sua. Iob. 15. 16. Quanto magis abominabilis & inutilis homo, qui bibit quæ si aqua iniquitatis: ^b Ioh. 3. 5. Nisi quis renatus fuerit.

fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.

RESP. a Hæc de sola nudaque natura dicuntur verè, non de coniuncta gratiæ.

DOMINICA IV.

QVÆSTIO IX.

An non igitur Deus homini iniuriam facit, * quasi ab eo in lege flagitet, que præstare non queat?

* Mini-
meat.

RESP. † Maxime a: Nam Deus hominem talem condiderat, ut ea præstare posset b, Verum homo impulso Diabolo c, sua ipsius contumacia se & omnem posteritatem diuinis illis donis gratiæ orbauit d.

At Christus in melius omnia reparauit, ut legem quisque seruare possit ac debeat. Quare Deus eam præstari iuste flagitat.

a Rom. 1. 32. b Eccl. 7. 30. c. 2. Cor. 11. 3. d Rom. 5. 19. Gen. 3. 7.

a Rom. 7. 23. Qui cum iustitiam Dei cognouissent, non intellexerunt: quoniam qui talia agunt, digni sunt morte: & non solum qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus.

b Eccl. 7. 30. Memento quoniam nisi per illos natus non fuisset, & retribue illis, quomodo & illi tibi.

c 2. Cor. 11. 3. Timeo autem, ne sicut serpens. Etiam seduxit astutia sua, ita corrumpantur sensus vestri, & excidat à simplicitate, que est in Christo.

d Rom. 5. 19. Sicut enim per inobedientiam vnus hominis, peccatores constituti sunt multi: ita & per vnus obedientiam iusti constituentur multi. Gen. 3. 7. Et aperti sunt oculi amborum:

cumque cognouissent se esse nudos, consuerunt folia ficus, & fecerunt sibi peristromata.

RESP. Ista de peccatis agunt, ex voluntate libera, certa que malitia factis contra legem. At de naturæ corruptione est quæstio: an necessiterur ad transgrediendam legem: quod falsum. Nam natura inclinatur; ex Gratia retrahitur, si velit.

QVÆSTIO X.

Num Deus hanc contumaciam & defectionem, seu Originalem siue actualem, hominis dimittit impunitam?

RESP. Imò verò horrendis a modis irascitur b tum ob * innatum nobis c peccatum d, tum ob ea quæ ipsi committimus e, ea que iustissimo iudicio præsentibus f & æternis supplicijs g puniunt, quemadmodum ipse pronuntiat: Maledictus omnis, qui non permanet in omnibus, quæ scripta sunt in libro legis, ut ea faciat: Exceptis Ceremonialibus & Iudicialibus Iudaorum.

a Pl. 76, 8. Heb. 10. 31. b Psal. 5. 6. c Eph. 2. 3. Rom. 5. 14. d Rom. 1. 18. e Psal. 90. 7, 8, 9, 10, 11. Gen. 6. 12, 13, 17. Gen. 7. 17. 18. 19, 20, 21. Gen. 19. 24. f Esa. 66. 24, 2. Pet. 2. 9. Apoc. 14. 11. g Pl. 5. 5. 7.

e Eph. 2. vers. 3. In quibus & nos omnes aliquando conuersati sumus in desiderijs carnis nostræ, facientes voluntatem carnis & cogitationum, & eramus: natura filij iræ sicut & ceteri. Rom. 5. 14. Sed regnauit mors ab Adam vsque ad Moysen etiam in eos, qui non peccauerunt, in similitudinem præuicationis Adæ, qui est forma futuri.

RESP. c Erasmus filij iræ, actu, ob pecc. originale: potentia, per concupiscentiam voluntate malam faciendam à multis.